

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU9

Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken, vilka syftar till att sänka trösklarna för återgång i arbete genom att möjliggöra för en försäkrad som har rätt till hel sjukpenning att, i överenskommelse med sin arbetsgivare, få arbetspröva hos arbetsgivaren med bibehållen sjukpenning under en begränsad tid.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns tre reservationer (V, C, MP) och ett särskilt yttrande (S).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:53 Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning.

Tre yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

- Utskottets förslag till riksdagsbeslut3
- Redogörelse för ärendet4
- Utskottets överväganden.....5
 - Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning5
 - Utskottets ställningstagande.....8
- Reservationer9
 - 1. Prövoperioden för arbetsprövning, punkt 1 (V, MP)9
 - 2. Längre prövoperiod för arbetsprövning, punkt 3 (C).....9
 - 3. Flexibilitet, punkt 4 (V, C, MP).....10
- Särskilt yttrande.....11
 - Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning (S)11
- Bilaga 1*
- Förteckning över behandlade förslag12
 - Propositionen12
 - Följdmotionerna12
- Bilaga 2*
- Regeringens lagförslag13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Prövoperioden för arbetsprovning**

Riksdagen antar 27 kap. 8 b § regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:53 i denna del och avslår motion

2025/26:3852 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP).

Reservation 1 (V, MP)

2. **Lagförslaget i övrigt**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:53 i denna del.

3. **Längre provperiod för arbetsprovning**

Riksdagen avslår motion

2025/26:3846 av Anders W Jonsson och Martina Johansson (båda C) yrkande 2.

Reservation 2 (C)

4. **Flexibilitet**

Riksdagen avslår motion

2025/26:3846 av Anders W Jonsson och Martina Johansson (båda C) yrkande 1.

Reservation 3 (V, C, MP)

Stockholm den 20 januari 2026

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Tony Haddou (V), Ludvig Aspling (SD), Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Jessica Rodén (S), Åsa Eriksson (S), Daniel Persson (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Nima Gholam Ali Pour (SD), Malte Tängmark Roos (MP), Patrik Karlson (L), Caroline Högström (M) och Madeleine Atlas (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2025/26:53 Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning och tre yrkanden i två följdmotioner.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken. Förslagen innebär att en försäkrad som har rätt till hel sjukpenning i överenskommelse med sin arbetsgivare får möjlighet att arbetspröva hos arbetsgivaren med bibehållen sjukpenning under en begränsad tid.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om provperioden för arbetsprövning och flexibilitet.

Jämför reservation 1 (V, MP), 2 (C) och 3 (V, C, MP) samt det särskilda yttrandet (S).

Gällande ordning

För att en försäkrad ska vara berättigad till sjukpenning krävs det att hans eller hennes arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom (27 kap. 2 § socialförsäkringsbalken, förkortad SFB). Sjukpenning lämnas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån (27 kap. 4 § SFB). Sjukpenning lämnas för dagar i en sjukperiod så länge den försäkrade uppfyller förutsättningarna för rätt till sjukpenning (27 kap. 20 § SFB).

Arbets träning är en arbetslivsinriktad rehabiliteringsåtgärd som syftar till att möjliggöra och påskynda återgång i arbete (jfr 29 kap. 2 § SFB). När den försäkrade deltar i en rehabiliteringsåtgärd, t.ex. arbets träning, ska arbetsförmågan anses vara nedsatt i den utsträckning åtgärden förhindrar förvärvsarbete (31 kap. 8 § andra stycket SFB). Under tid med arbets träning har den försäkrade rätt till rehabiliterings ersättning.

Försäkringskassan har enligt 30 kap. 8–11 §§ SFB ansvar för att samordna och utöva tillsyn över de insatser som behövs för rehabiliterings verksamheten.

Arbetsgivaren har en central roll för anställdas arbetsmiljö och rehabilitering vid sjukdom. Grundläggande bestämmelser om arbetsmiljöns utformning och arbetsgivarens arbetsanpassnings- och rehabiliterings verksamhet finns i arbetsmiljölagen (1977:1160). Bestämmelser om arbetsgivarens ansvar för den enskildes rehabilitering finns i socialförsäkringsbalken. Arbetsgivaren ska svara för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering (30 kap. 6 a § SFB). Arbetsgivaren är skyldig att upprätta en plan för återgång i arbete om det kan antas att den försäkrades arbetsförmåga kommer att vara nedsatt på grund av sjukdom under minst 60 dagar. Planen ska vara upprättad senast den dag när den försäkrades arbetsförmåga har varit nedsatt under 30 dagar. Arbetsgivaren är inte skyldig att upprätta en plan om

det med hänsyn till hälsotillståndet klart framgår att arbetstagaren inte kan återgå i arbete (30 kap. 6 § SFB).

Propositionen

En möjlighet till arbetsprövning under enklare former med bibehållen sjukpenning

Regeringen föreslår att det ska införas en möjlighet för försäkrade som har hel sjukpenning att, i överenskommelse med sin arbetsgivare, få pröva att utföra arbetsuppgifter på sin arbetsplats med bibehållen sjukpenning, s.k. arbetsprövning. Enligt regeringen finns det behov av att skapa förutsättningar för arbetsgivare och försäkrade att under enklare former undersöka om tidpunkten är lämplig för att börja återgå i arbete och vilka åtgärder som i så fall kan behöva vidtas för att det ska vara möjligt. Det behöver därför ges utrymme att pröva sig fram och, utifrån den försäkrades behov och vad som är möjligt ur ett arbetsgivarperspektiv, justera arbetsuppgifter, arbetsplatsens utformning eller andra aspekter av arbetet. Arbetsgivaren och den försäkrade ska vara överens om arbetsprövningen, och prövningen får inte vara förknippad med krav på att den försäkrade ska prestera i någon viss utsträckning.

Korta och tydliga prövoperioder för arbetsprövning

Regeringen föreslår att arbetsprövningen ska kunna pågå under två separata perioder om vardera 14 sammanhängande dagar inom en ramtid om 365 dagar. Möjligheten till arbetsprövning bör enligt regeringen vara omgärdad av korta och tydliga tidsgränser för att det grundläggande villkoret för sjukpenning, att arbetsförmågan ska vara nedsatt på grund av sjukdom, inte ska riskera att urholkas. En prövoperiod om två veckor inom en viss ramtid får enligt regeringen anses väl avvägd och tillräcklig för att arbetsprövningen ska kunna fylla sitt syfte, samtidigt som den grundläggande principen i sjukpenningens regelverk upprätthålls. För att arbetsprövning ska användas på det sätt som avses bör perioden med arbetsprövning vara sammanhängande och inte delas upp i enstaka dagar utspridda över en längre tidsperiod. Enkelheten skulle enligt regeringen riskera att gå förlorad om dagarna för arbetsprövning kunde spridas ut och den försäkrade, arbetsgivaren och Försäkringskassan därmed skulle behöva hålla reda på i hur många dagar arbetsprövning faktiskt har ägt rum. Av dessa skäl anser regeringen att perioden bör pågå i 14 dagar fr.o.m. den första dagen med arbetsprövning och fortsätta att löpa oavsett hur många dagar eller timmar den försäkrade faktiskt prövar att utföra arbetsuppgifter under perioden. Om den försäkrade helt eller delvis inte har kunnat använda en period finns det möjlighet att påbörja ytterligare en period med arbetsprövning inom ramtiden. Vidare föreslår regeringen att det ska gå minst 30 dagar mellan de två perioderna med arbetsprövning. Avsikten är att det inte ska vara möjligt att förlägga två perioder i alltför nära anslutning till varandra och i praktiken arbetspröva sammanhängande i 28 dagar. Samtidigt ska en

andra period kunna påbörjas utan att det går alltför lång tid efter den första perioden. Enligt regeringen är det därför lämpligt att låta det gå minst 30 dagar mellan perioderna.

Arbetsprövning och arbetslivsinriktad rehabilitering

Regeringen föreslår att arbetsprövning inte ska omfattas av socialförsäkringsbalkens bestämmelser om rehabilitering och rehabiliteringsersättning. Arbetsprövningen är endast ytterligare ett verktyg som kan bidra till att arbetsgivaren kan uppfylla sitt ansvar. Det innebär inte några förändringar i det rehabiliterings- och anpassningsansvar som arbetsgivaren har i grunden. Arbetsgivarens möjligheter och begränsningar framgår också av den arbetsrättsliga lagstiftningen.

Anmälan om arbetsprövning

För att Försäkringskassan ska kunna känna till när den försäkrade genomför en arbetsprövning föreslår regeringen att den försäkrade genom en anmälan ska informera Försäkringskassan om den planerade arbetsprövningen. Anmälan ska ha kommit in till Försäkringskassan senast 14 dagar före den första dagen i en period med arbetsprövning och ska vara undertecknad av den försäkrade och arbetsgivaren.

Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Konsekvenser

Regeringen bedömer att förslaget inte kommer att föra med sig någon större administration för vare sig arbetsgivaren eller Försäkringskassan. Kostnaderna för Försäkringskassan bedöms rymmas inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar. Belastningen på hälso- och sjukvården bedöms komma att minska om försäkrade återgår snabbare i arbete.

Motionerna

Prövoperiodens längd för arbetsprövning

I kommittémotion 2025/26:3852 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP) föreslås att riksdagen beslutar att varje period av arbetsprövning ska uppgå till fyra sammanhängande veckor. Motionärerna ställer sig positiva till att det införs en möjlighet att arbetspröva med bibehållen sjukpenning. Men en försäkrad behöver en längre period för att i en rimlig takt pröva olika arbetsmoment.

Längre provperiod för arbetsprovning och flexibilitet

I kommittémotion 2025/26:3846 av Anders W Jonsson och Martina Johansson (båda C) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om större flexibilitet mellan två perioder av arbetsprovning. Förslaget om att det ska gå minst 30 dagar mellan perioderna riskerar att fördröja återgången i arbete eftersom en arbetsprovningsperiod kan behöva avbrytas under en kort tid av skäl som inte gått att förutse. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om en längre period än två veckor för arbetsprovning. Två veckor är en alltför kort tid för att åstadkomma önskad effekt. Det behövs mer tid för att på ett bra sätt kunna pröva de delar som ingår i arbetet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag om att en försäkrad, i överenskommelse med sin arbetsgivare, ska få möjlighet att arbetspröva hos arbetsgivaren med bibehållen sjukpenning under en kortare tid, utan krav på prestation. Enligt förslaget får arbetsprovningen omfatta två separata perioder om vardera 14 sammanhängande dagar inom en ramtid om 365 dagar. Vidare ska det enligt förslaget gå minst 30 dagar mellan två perioder av arbetsprovning.

I en motion yrkas avslag på propositionen i den del som avser längden på perioderna för arbetsprovning. Enligt motionärerna ska provperioderna för arbetsprovning förlängas och kunna uppgå till fyra sammanhängande veckor vardera. Utskottet anser som regeringen att provperioderna bör vara korta eftersom den försäkrade i någon utsträckning kommer att utföra arbetsuppgifter, trots att han eller hon har hel sjukpenning. Mot den bakgrunden får regeringens föreslagna provperioder anses tillräckliga för att arbetsprovningen ska kunna fylla sitt syfte samtidigt som den grundläggande principen i sjukpenningen inte riskeras att urholkas. Utskottet tillstyrker regeringens lagförslag i denna del. Motion 2025/26:3852 (MP) avstyrks därför.

I övrigt konstaterar utskottet att det inte har väckts några motioner som går emot regeringens lagförslag. Utskottet tillstyrker därför lagförslagen i övrigt av de skäl som anförs i propositionen.

Några motionärer anser att reformen i praktiken inte kommer att få önskad effekt. Förslaget behöver därför justeras i vissa delar. Utskottet ställer sig som framgår bakom regeringens förslag om en möjlighet till arbetsprovning med bibehållen sjukpenning och anser att det är väl avvägt. Enligt utskottet finns det därför inte skäl att ta initiativ till tillkännagivanden om längre period för arbetsprovning eller ökad flexibilitet mellan perioder. I sammanhanget noteras att regeringen har för avsikt att följa upp och utvärdera möjligheten till arbetsprovning med bibehållen sjukpenning eftersom det är en ny och oprövad åtgärd och det inte till fullo kan förutses vilka konsekvenser förslaget medför. Motion 2025/26:3846 (C) yrkandena 1 och 2 avstyrks därmed.

Reservationer

1. **Prövoperioden för arbetsprövning, punkt 1 (V, MP)**

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken med den ändringen att uttrycket ”14 sammanhängande dagar” i 27 kap. 8 b § ska bytas ut mot ”fyra sammanhängande veckor”.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3852 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP) och
avslår proposition 2025/26:53 i denna del.

Ställningstagande

Vi ställer oss positiva till förslaget i propositionen om att en försäkrad ska få möjlighet att arbetspröva med bibehållen sjukpenning. Det ger möjlighet för fler att komma i arbete. En försäkrad som har påbörjat två perioder men inte har kunnat fullfölja dem av någon anledning, exempelvis på grund av kortare sjukdom, har dock inte möjlighet att genomföra någon mer arbetsprövning inom ramtiden om 365 dagar. Enligt vår mening riskerar det att försvåra genomförandet av planerade åtgärder på arbetsplatsen och försämra möjligheterna till återgång i arbete. Den försäkrade behöver därför få möjlighet att pröva olika arbetsmoment i en rimlig takt under en längre prövoperiod än 14 dagar. Mot den bakgrunden ska riksdagen anta regeringens lagförslag med den ändringen att prövoperioden för arbetsprövning får pågå i två perioder om vardera fyra sammanhängande veckor.

2. **Längre prövoperiod för arbetsprövning, punkt 3 (C)**

av Madeleine Atlas (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3846 av Anders W Jonsson och Martina Johansson (båda C) yrkande 2.

Ställningstagande

Det bör finnas utrymme för att på ett bra sätt kunna pröva de olika delar som ingår i arbetet. En arbetsprövning om två veckor är för kort tid för att fungera väl och åstadkomma önskad effekt. Prövoperioden för arbetsprövning bör därför kunna vara längre än två veckor.

3. Flexibilitet, punkt 4 (V, C, MP)

av Tony Haddou (V), Malte Tängmark Roos (MP) och Madeleine Atlas (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3846 av Anders W Jonsson och Martina Johansson (båda C) yrkande 1.

Ställningstagande

Det behöver finnas större flexibilitet mellan två perioder av arbetsprövning. En prövoperiod skulle kunna behöva avbrytas under en kort tid av något skäl som inte går att förutse. Förslaget om att det ska gå minst 30 dagar mellan två prövoperioder riskerar att fördröja en återgång i arbete. Det bör därför införas större flexibilitet i detta avseende.

Särskilt yttrande

Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning (S)

Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Jessica Rodén (S), Åsa Eriksson (S) och Ola Möller (S) anför:

Socialdemokraterna stöder förslagen i propositionen. Vi vill dock, i likhet med vad som framkommit i remissyttranden från LO och TCO, framhålla vikten av att arbetsprövningsperioden ska kunna senareläggas om arbetstagaren får en kortvarig sjukdom, t.ex. förkylning eller influensa. Eftersom den tid för arbetsprövning med bibehållen sjukpenning som ingår i förslaget är kort, är det viktigt att den som beviljats arbetsprövning inte går miste om värdefull tid på arbetsplatsen. Möjlighet till viss senareläggning bör gå att lösa på ett enkelt sätt utan stor administrativ belastning. Vidare är det viktigt att regeringen följer upp förändringarna, bl.a. mot bakgrund av påtalade risker för att oseriösa arbetsgivare mycket väl kan tänkas utnyttja möjligheten till arbetsprövning och pressa arbetstagare att använda arbetsprövning som ett sätt att minska lönekostnaderna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:53 Arbetsprovning med bibehållen sjukpenning:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Följdmotionerna

2025/26:3846 av Anders W Jonsson och Martina Johansson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om större flexibilitet mellan arbetsprovningsperioder och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en längre period än två veckor för arbetsprovning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3852 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP):

Riksdagen beslutar att provperioden för arbetsprovning ska kunna uppgå till fyra veckor.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 27 kap. 1 § och 29 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 27 kap. 8 a–8 c och 55 a §§, och närmast före 27 kap. 8 a och 55 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.1 §¹

I detta kapitel finns bestämmelser om

- rätten till sjukpenning i 2–8 §§, – rätten till sjukpenning i 2–8 c §§,
- samordning med sjuklön i 9 §,
- sjukpenning för anställda och vissa andra vid kortare sjukdomsfall, m.m. i 10–16 a §§,
- sjukanmälan i 17 och 18 §§,
- ersättningsnivåer i 19 §,
- förmånstiden och karens i 20–38 §§,
- allmänt högriskskydd i 39 och 39 a §§,
- särskilt högriskskydd i 40–44 §§,
- förmånsnivåer och arbetsförmåga i 45 §,
- bedömning av arbetsförmågans nedsättning (rehabiliteringskedjan) i 46–55 b §§, och
- arbetsgivarinträde m.m. i 56–61 §§.

Arbetsprövning

8 a §

En anställd försäkrad som är beviljad hel sjukpenning får genomföra arbetsprövning hos sin arbetsgivare enligt 8 b och 8 c §§ utan att det påverkar hans eller hennes rätt till sjukpenning.

8 b §

Arbetsprövning får, inom en ramtid om 365 dagar, pågå i två perioder om vardera 14 sammanhängande dagar. En ny period med arbetsprövning får påbörjas tidigast den trettionde dagen efter det att en tidigare period med arbetsprövning har avslutats.

¹ Senaste lydelse 2021:1240.

En period med arbetsprövning påbörjas den dag som har angetts i anmälan enligt 8 c §.

Ramtiden enligt första stycket räknas från och med den första dagen i den första perioden med arbetsprövning.

8 c §

Den försäkrade ska, för varje period med arbetsprövning, anmäla till Försäkringskassan vilken dag som arbetsprövningen ska påbörjas. Anmälan ska vara undertecknad av den försäkrade och arbetsgivaren.

Anmälan ska ha kommit in till Försäkringskassan senast 14 dagar före den dag som arbetsprövningen ska påbörjas.

Försäkrade som har genomfört arbetsprövning

55 a §²

Vid bedömningen av arbetsförmågan ska det bortses från arbetsförmåga som den försäkrade har uppvisat i arbetsprövning enligt 8 a §.

29 kap.

2 §

Rehabilitering enligt bestämmelserna i denna underavdelning ska syfta till att en försäkrad som har drabbats av sjukdom ska få tillbaka sin arbetsförmåga och få förutsättningar att försörja sig själv genom förvärvsarbete (arbetslivsinriktad rehabilitering).

Rehabilitering enligt bestämmelserna i denna underavdelning ska syfta till att en försäkrad som har drabbats av sjukdom ska få tillbaka sin arbetsförmåga och få förutsättningar att försörja sig själv genom förvärvsarbete (arbetslivsinriktad rehabilitering). *Arbetsprövning enligt 27 kap. 8 a § är inte sådan arbetslivsinriktad rehabilitering.*

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

² Tidigare 27 kap. 55 a § upphävd genom 2020:427.